

Invulboekje over waarden voor een filosofisch gesprek met kinderen tijdens de Week van de Kinderfilosofie

Het is van 15 t/m 23 april 2023 weer de Week van de Kinderfilosofie! Voor deze Week is het thema “Waardeloos of waardevol?”. Dit thema sluit aan op het thema van de Maand van de Filosofie. [Filosoferen in de Klas](#) maakte voor de Week van de Kinderfilosofie dit lesmateriaal om te gebruiken in de klas, op de BSO of een andere plek.

Hieronder staat het boekje afgebeeld. Voor de onderbouw, middenbouw en bovenbouw is daarnaast een lesopzet gemaakt over het thema. Kijk eens verder rond op onze website voor meer leuke filmpjes en leestips, als je je verder wilt verdiepen!

Combineer het filosofische gesprek met het verzamelen van een “Schat aan Waarde” in een mooie kist of doos die de kinderen samen versierd hebben als schatkist.

Tip: ook leuk als activiteit thuis aan de (keuken-)tafel!

Voordat je in gesprek gaat

Je gaat een filosofisch gesprek voeren met kind(-eren). Dit gesprek valt of staat met:

- De interesse van de kind(-eren) in het onderwerp. Onderstaande vragen hebben het doel te prikkelen. Prikfelt het niet (genoeg)? Probeer dan een andere vraag.
- Ook jouw eigen houding is van belang. Zie het gesprek als een gezamenlijk onderzoek:
 - er is geen goed of fout antwoord,
 - je weet het antwoord zelf ook niet,
 - maar je bent wel geïnteresseerd in het (gezamenlijk) beantwoorden van de vraag.
- Om antwoord te kunnen geven, denken de kind(-eren) en jij vooral na over de vraag of doorvraag-vraag en luisteren jullie aandachtig naar elkaar.

Socrates

De filosoof Socrates ging ervan uit dat je bij dit soort vragen de antwoorden kunt vinden in jezelf. Waarschijnlijk vinden jullie verschillende antwoorden in jezelf, vanuit een andere kijk op de wereld. Onderzoek van daaruit verder waarom je iets vindt en wat je vindt van de andere antwoorden. Ben je het ergens helemaal niet mee eens? Dan gaat het er niet om de ander te overtuigen van jouw gelijk, maar om het onderzoek naar de achterliggende reden.

Startvragen met doorvraag-vragen en verwerkingsopdracht

Bestel voor jouw activiteit **gratis** boekjes voor de hele klas!

Voor de Week van de Kinderfilosofie kun je voor jouw klas, BSO-groep, kinderen in de bieb of op een andere plek *gratis* boekjes bestellen om mee te filosoferen.

Zet je filosofische activiteit op de site en bestel ze direct hier:

Direct aan de slag met het boekje (vanaf groep 3)

Wat heb je nodig?

- Een stimulus, ofwel een gespreks- en denkstarter
- Suggestie voor de bovenbouw: de Junior-Global-Goals [[Junior Global Goals - Schooldag van de duurzaamheid](#)], andere suggesties staan hieronder. Je kunt ook zelf iets uitzoeken, dit kan een passage uit de krant zijn, een stukje uit een boek of een filmpje.
- Voorwerpen of afbeeldingen van spullen

- Tip: kies eerst een thema en zoek daar beeldmateriaal of een verhaal bij
- Uitgeprinte Vragenkaartjes, die gebruikt kunnen worden om te bepalen of iets van waarde of waardeloos is. (zie onderaan deze lesbrief)
- Een schatkist en prullenbak, eventueel een getekende, symbolische of virtuele.

Deel de Waarde(-n)boekjes uit, voor iedere leerling één

Het waardenboekje kent een aantal categorieën om de kinderen te helpen om de plaatjes uit het uitknipvel een plek te geven in het boekje en daar met elkaar over te filosoferen. In kleinere groepjes en/of klassikaal.

Je kunt voor een les kiezen uit de categorieën:

1. Duurzaamheid ofwel **(w)aarde**
2. Burgerschap ofwel **samenleven**
3. Mediawijsheid ofwel **online**

Beginnen

Vertel de kinderen dat zij gaan filosoferen en dus nadenken over vragen waar niet direct één antwoord op is. Deel de boekjes uit en blader het met elkaar door. Introduceer het thema 'waardevol of waardeloos?' Hebben de kinderen hier voorbeelden van?

- Zet een 'schatkist' en prullenbak voor in de klas.
- Bespreek eerst minimaal één onderwerp klassikaal
- Laat kinderen daarna eventueel in groepjes van 3 à 4 met elkaar bespreken of iets waardevol of waardeloos is.
- Geef elk groepje één voorwerp of afbeelding van een voorwerp, of laat deze één voor één aan de klas zien.
- Als de kinderen het eens zijn (in hun groepje), mag het voorwerp of het plaatje in de schatkist (van waarde) of de prullenbak.

Werk je met groepjes?

- Kies dan van tevoren eventueel zelf voorwerpen of begrippen uit.
- Laat de kinderen nadenken en met elkaar overleggen waarom ze vinden dat iets waardeloos of waardevol is. Laat ze hier met elkaar over filosoferen.
- Print de doorvraag-vragen uit om ze te helpen bij dit gesprek en deel ze uit aan de groepjes.
 - Deze vragenkaarten vind je onderaan dit lesmateriaal en kun je uitprinten en uitdelen.
- Bespreek eerst 1 of 2 voorwerpen klassikaal.

- De kinderen kunnen natuurlijk ook plaatjes uit het uitknipvel kiezen.
- TIP: geef elk groepje een ander begrip of voorwerp.
- Kies nadat de kinderen hun voorwerpen hebben besproken en iets in de schatkist of prullenbak hebben gedaan, één of twee dingen uit om klassikaal te bespreken.
 - Waarom besloot het groepje dat het van waarde was of juist waardeloos?

Per bouw een idee voor een les mét verwerkingsopdracht

Les-idee voor de Onderbouw (4-6 jaar)

Bekijk samen het filmpje over schatzoeken (tip: kijk het filmpje eerst zelf), of kies een boekje of verhaaltje met hetzelfde thema:

<https://schooltv.nl/video/schatzoeken-met-een-piraat-een-papegaai-en-een-schatkaart/>

Vraag de kinderen waar het filmpje over gaat. Help ze eventueel een beetje op weg door je hardop af te vragen of de piraat een schat had gevonden of niet? Vraag vervolgens door: was er een schat? Wat is een schat eigenlijk? Kan iets anders ook een soort schat zijn? Word je gelukkig van een schat? Word je gelukkig van vrienden? Is het één beter of fijner dan het ander? Waarom wel? Waarom niet?

Verwerkingsopdracht:

Laat tot slot alle kleuters een tekening maken van een 'schatkist' met het belangrijkste in hun leven. Laat sommige kinderen hun tekening aan de klas tonen waarbij je de vraag stelt: 'Waaraan kun je zien dat dit jouw grootste schat is?'

Les-idee voor de Middenbouw (7-9 jaar)

Kijk met de klas de eerste minuut van de film over Koningsdag:

<https://schooltv.nl/video/film-in-de-klas-koningsdag/>

Herkennen de kinderen wat ze in het filmpje zien? Vieren zij zelf ook Koningsdag en gaan ze dan naar de vrijmarkt? Zijn er kinderen die daar zelf spullen verkopen? Of kopen? Of allebei? Of doen ze een dansje? Maken ze muziek?

- Maak een lijst op het bord met wat de kinderen tijdens de vrijmarkt doen of kopen of wat ze zouden willen doen of (ver-)kopen.
- Probeer vervolgens een top 3 te maken van wat het meeste waard is: een liedje op de viool? Geschminkt worden? Als je een hele set Pokemon-kaarten

hebt verkocht voor 10 euro? Of een gloednieuwe raceauto hebt gekocht voor 'maar' 2 euro?

- Ga over de lijst in gesprek, daarbij kun je de volgende vragen stellen:
 - Is een knuffel, speelgoedauto of Pokemonkaart die je graag wil hebben en voor 50 cent koopt op de vrijmarkt minder waard dan één die je in de winkel koopt? Waarom wel/niet?
 - Is een barbie net zoveel waard als een liedje door een kind gespeeld op een viool?
 - Wat van deze lijst kun je allemaal in een schatkist stoppen?
 - Zijn de dingen die niet in de schatkist kunnen minder waard? Zijn ze minder belangrijk omdat ze niet in de schatkist gestopt kunnen worden?
- Kun je meer dingen bedenken die niet in de schatkist gestopt kunnen worden, maar toch belangrijk (en van waarde) voor je zijn?
 - Kun je bijvoorbeeld je vader of moeder in de schatkist stoppen?
 - Of jouw huisdier?

Verwerkingsopdracht:

Laat de kinderen een tekening maken van hun eigen Vrijmarkt-stalletje met alles erin dat zij belangrijk en waardevol vinden. Dit kan iets zijn dat net besproken is, maar ze mogen natuurlijk ook nieuwe dingen toevoegen.

Nodig (een aantal) leerlingen die dat willen uit om de tekening voor de klas te laten zien en er iets over te vertellen.

Les-idee voor de Bovenbouw (9-12 jaar)

Kijk eerst samen naar het filmpje over de Stufi-strijder:

<https://www.tiktok.com/@stufistrijder/video/7195893183786634501>

Leg kort uit wat studiefinanciering is en kijk het filmpje eventueel nog een keer.

- Wat vinden de kinderen van deze Stufii-Strijder?
- Denken ze dat het de Stufi-strijder gaat lukken? Waarom wel? Waarom niet?
- Wat maakt het nieuwe ding van de stufi-strijder waardevoller dan wat hij heeft ingeruild?
- Is dat voor degene die met hem heeft geruild hetzelfde?

Laat de kinderen vervolgens eigen voorbeelden geven. Maak een lijst op het bord met wat je wel of niet kunt ruilen, je kunt daar de volgende vragen bij stellen:

- Kunnen de kinderen zelf iets bedenken dat zij zouden willen ruilen voor iets anders?
- Kun je alles ruilen?
- Kun je je kleine broertje of zusje ruilen als hij of zij vervelend is?
- Kun je je huis ruilen?

- Kun je je hart ruilen?
- Of je lievelingsknuffel?
- Wat is gemakkelijker: ruilen of weggeven? Waarom?
- Wat is het verschil tussen ruilen en weggeven?

Als je een lijstje hebt gemaakt, bekijk dan met elkaar wat er allemaal opstaat. Waarom kun je sommige dingen wel en andere dingen niet ruilen? Schrijf dit eraan toe en kijk met elkaar of hier overeenkomsten tussen zitten. Denk bijvoorbeeld aan:

- Wordt iets vanzelf meer waard als je het graag wilt hebben? OF
- Wordt iets minder waard als je het niet meer wilt hebben?

Verwerkingsopdracht:

Laat de kinderen een tekening maken van iets dat ze wél en iets dat ze niet zouden willen ruilen.

Wij wensen jou en de kinderen waardevolle gesprekken toe!

Deel jouw ervaringen!

De [Week van de Kinderfilosofie](#) en [Filosoferen in de klas](#) wensen jou en je klas, groep of gezin mooie gesprekken toe en natuurlijk veel plezier met het boekje, de opdrachten én de vragen.

Wil je je ervaringen delen met de Week van de Kinderfilosofie? Dat vinden we leuk! Laat een reactie achter op [facebook](#), [instagram](#) of stuur ons een mail (info@weekvandekinderfilosofie.nl), dan plaatsen we je reactie (anoniem indien gewenst).

‘Doorvraag’ vragenkaartjes

Op de volgende bladzijde de vragenkaartjes. Tip: de afbeelding bij het printen vergroten tot A4. Print het vel meerdere keren uit zodat de kinderen in de groepjes meer dan 1 vraag hebben waarmee ze kunnen ‘doordenken’.

WAARDELOOS OF WAARDEVOL?
'doorvraag-vragen'

**Is het voor mensen
waardevol of waardeloos?**

Voor alle mensen?

samen spelen
met gedachten

week van de
kinder
filosofie

WAARDELOOS OF WAARDEVOL?
'doorvraag-vragen'

**Is het voor dieren
waardevol of waardeloos?**

Voor alle dieren?

samen spelen
met gedachten

week van de
kinder
filosofie

WAARDELOOS OF WAARDEVOL?
'doorvraag-vragen'

**Is het over 100 jaar nog
waardevol of waardeloos?**

samen spelen
met gedachten

week van de
kinder
filosofie

WAARDELOOS OF WAARDEVOL?
'doorvraag-vragen'

**Was het 100 jaar geleden
waardevol of waardeloos?**

samen spelen
met gedachten

week van de
kinder
filosofie

WAARDELOOS OF WAARDEVOL?
'doorvraag-vragen'

**Is het voor planten
waardevol of waardeloos?**

samen spelen
met gedachten

week van de
kinder
filosofie

WAARDELOOS OF WAARDEVOL?
'doorvraag-vragen'

**Het is waardevol, dus
hoe kunnen we zorgen
dat het blijft bestaan?**

samen spelen
met gedachten

week van de
kinder
filosofie

WAARDELOOS OF WAARDEVOL?
'doorvraag-vragen'

**Is het nog waardevol
als het verandert?
Bijvoorbeeld als het ouder
wordt, of lelijk, of...?**

samen spelen
met gedachten

week van de
kinder
filosofie

WAARDELOOS OF WAARDEVOL?
'doorvraag-vragen'

Kan de wereld zonder?

samen spelen
met gedachten

week van de
kinder
filosofie

WAARDELOOS OF WAARDEVOL?
'doorvraag-vragen'

**Wat maakt het
waardevol of waardeloos?**

samen spelen
met gedachten

week van de
kinder
filosofie